

CINESCOLA

Proposta didàctica de M. Neus Hereter

FITXA TÈCNICA i ARTÍSTICA

Direcció: Paul Haggis.

Països: EEUU i Alemanya.

Any: 2004. **Durada:** 100 min.

Gènere: Drama.

Guió: Paul Haggis i Bobby Moresco; basat en un argument

de Paul Haggis.

Música: M. Isham.

Fotografia: J. Muro.

Estrena: Maig del 2005 als EEUU i gener del 2006 a l'estat Espanyol.

Interpretació: Sandra Bullock (Jean Cabot), Don Cheadle (Detectiu Graham Waters), Matt Dillon (Sergent Jack Ryan), Jennifer Esposito (Ria), William Fichtner (Jake Flanagan), Brendan Fraser (Fiscal del districte Rick Cabot), Terrence Dashon Howard (Cameron Thayer), Thandie Newton (Christine Thayer), Chris "Ludacris" Bridges (Anthony), Ryan Phillippe (Hansen), Larenz Tate (Peter).

SINOPSI

Crash segueix la pista del breu encontre entre un grup de personatges de diferents ètnies, orígens i classes socials, que lluiten per superar les seves pors a mesura que entren i surten de les vides dels altres: un detectiu de policia amb una mare drogoaddicta i un germà desaparegut, dos lladres de cotxes que teoritzen contínuament sobre la societat, l'ocupa't fiscal del districte i la seva irritable esposa, un veterà policia racista que cuida del seu pare malalt i que no agrada al seu jove i idealista company, un reeixit director de televisió i la seva altiva esposa, un immigrant persa obsessionat per la seguretat del seu negoci que compra un arma, un manyà hispà i la seva petita filla, un comerciant asiàtic... El descobriment del cos d'un jove assassinat en una cuneta farà que les vides d'aquestes persones s'entrecruïn a la ciutat de Los Angeles. Tots col·lisionaran durant les 36 hores que mostra el film i ho faran a la zona grisa entre el blanc i el negre, on tothom és víctima i agressor.

PREMIS

3 OSCARS 2006, millor pel·lícula, millor guió original, millor muntatge.

3 NOMINACIONS ALS OSCARS 2006, millor director, millor actor secundari – Matt Dillon-, millor cançó *In the Deep* de Kathleen “Birrd” York.

2 NOMINACIONS ALS GLOBUS D'OR 2006, millor actor secundari –Matt Dillon-, millor guió.

Premis al marge, *Crash* va recaptar més de 50 milions de dòlars, gairebé deu vegades més que el seu pressupost, i va ser considerada com una de les millors produccions de la temporada 2004/5.

OBJECTIU DEL VISIONAT i DE LA SEVA POSTERIOR ANÀLISI

La pel·lícula *Crash* és un símil de la realitat. D'una determinada realitat.

Amb el seu visionat i posterior anàlisi hem de ser capaços d'entendre que les decisions morals es troben en tots els actes de la vida i que les seves conseqüències poden ser imprevisibles.

Les conclusions que cadascú en tregui, el faran avançar en el procés de construcció de la seva pròpia ciutadania.

AJUDES DE LECTURA i ANÀLISI

ESTRUCTURA FÍLMICA

no segueix l'estructura clàssica dels relats basada en presentació, nus i desenllaç. El film arrenca amb una analepsi -escena retrospectiva, *flashback* en anglès- i es desenvolupa seguint una narrativa fragmentada formada per vuit línies argumentals que es relacionen entre si. Aquesta estructura sincrònica en paral·lel exigeix de l'espectador una lectura interpretativa amb la que va ordenant els fets. L'estructura és complexa però prou fàcil de llegir i, potser de vegades resulta massa convenient ja que abusa àmpliament de coincidències i sincronies.

SIGNIFICAT REFERENCIAL O SIGNIFICAT LITERAL: el tema.

El tema és bàsic i s'entén perfectament: *Crash* ressegueix la cruïlla de vides d'un seguit individus que no podran evitar veure's empesos cap a uns fets que s'entrellacen i precipiten sobre ells. Els esdeveniments sacsegen els personatges que es veuen empesos fora de les seves inèrcies evidenciant en el procés les seves pors i les seves conviccions. Tot plegat explica que la violència i el racisme es couen lentament i cada dia al formiguer que és l'actual ciutat de Los Angeles.

SIGNIFICAT EXPLÍCIT: l'argument que completa el significat literal.

El plantejament de la pel·lícula fa necessari desenvolupar un bon l'argument que completi el seu significat literal. Molts dels diàlegs juguen amb el doble sentit i no s'entendrien sense una bona posada en escena. Per exemple, quan els dos lladres es queixen d'haver-se sentit discriminats i, mentre ho fan, atraquen a la parella de rics fent just el que aquests estaven pensant. L'acció dels lladres –escena- dona la raó a la seva crítica –diàleg- en aquest moment.

SIGNIFICAT IMPLÍCIT: les imatges que ajuden a desenvolupar el tema i l'argument.

A *Crash* hi ha un bon grapat d'elements escenogràfics que actuen com a símbols i que ajuden a entendre i/o interpretar la visió que es vol donar d'una ciutat com Los Angeles. Una gran metròpolis que acull a tot tipus de gent i que ofereix un gran nombre de situacions on aquestes persones es relacionen. Unes relacions que, sovint, les fa enfrontar-se. Un exemple d'aquest element és l'immigrant persa que és insultat pel dependent d'una tenda d'armes en confondre'l amb un àrab. L'escena demostra com l'odi social és conseqüència d'enfrontaments polítics ja que en aquesta escena es fa referència als atemptats terroristes suïcides de l'11 de setembre de 2001 comesos als Estats Units per membres de la xarxa gihadista al-Qaida.

Un altre exemple és la realitat del racisme que es denuncia i es planteja des de diferents punts de vista. El racisme és un problema que segueix convivint en una societat que creu tenir-lo superat però segueix existint i es va evident a base de prejudicis, odis i desconfiançes cap als altres.

SIGNIFICAT SIMPTOMÀTIC: la interpretació de la realitat.

Al film, tot, absolutament tot, té una interpretació. És com una barreja entre ignorància -com en el cas dels insults del dependent a l'immigrant persa- i molts prejudicis implantats culturalment des de fa molt temps que no ens deixen veure realment el que som, ni veure el que realment és.

Paul Haggis, el director i guionista de *Crash*, utilitza l'exageració per desenvolupar una història centrada en el racisme, la violència i la intolerància d'una forma una mica artificiosa, però molt efectista. Durant els primers minuts els personatges es comporten més com a arquetips, però a mesura que la trama avança ens adonem que aquestes característiques inicials potser amaguen una mica més de complexitat: l'existència de cada individu està marcada, prefixada, però... les seves decisions poden variar. O no... Haggis no presenta una història on hi ha bons i dolents, més aviat planteja situacions de la vida quotidiana a una ciutat com Los Angeles on els seus habitants són tan volubles en la seva moralitat i accions com qualsevol ésser humà. Planteja diverses històries plenes d'ambigüitat, de fronteres creuades, de necessitats, de sentiments, d'absurditats. Històries i situacions -creïbles o no- que es creuen, que parteixen de fils comuns i que exploten quan es toquen amb accions i reaccions mogudes pels estereotips.

Però allò que passa a Los Angeles de *Crash*... només passa a Los Angeles de *Crash*?

ANÀLISI DEL NIVELL PERCEPTIU: IMATGES, ESTÍMULS LLUMINOSOS I BANDA SONORA.

És un film molt efectista que aconsegueix atrapar l'atenció durant la major part de la pel·lícula. La presentació de les diferents històries entrelaçades, fan que l'espectador identifiqui aquestes imatges i les reconegui tot buscant-les en la seva memòria. Això li crea una percepció personal que li permet anar integrant els personatges i relacionar-los amb els estímuls que els mouen, amb els relats que es van plantejant, amb els diferents perfils i afinitats dels diferents personatges... Tot plegat crea una certa identificació directa amb la seva experiència perceptiva.

La banda sonora escrita per Mark Isham està feta a mida i s'adequa als propòsits i necessitats del film. Es tracta d'una música suau, etèria i gairebé imperceptible. Una composició habitual en aquest tipus de films i en la qual no hi falten els elements vocals i electrònics.

ANÀLISI DEL LENGUATGE FÍLMIC: ELS CODIS.

S'utilitzen tot tipus de codis que fan reconèixer fàcilment la intenció i el seu significat.

El tipus de codi social és el més utilitzat i recalca el tema principal de la pel·lícula. Ens arriba en forma d'objectes que transmeten idees: robes, cotxes i cases –riquesa/pobresa-, uniformes -poder o l'abús de poder-, armes –violència, desconfiança, por-.

El fet que tot passi en l'època de Nadal també és un codi significatiu. Tothom sap què és el Nadal, però cadascú l'interpreta a la seva manera. És una època molt significativa però té moltes lectures. Lectures que estan en funció de l'experiència personal.

Els elements verbals o diàlegs estan carregats de connotacions. La seva intenció és recalcar l'evident, com en el cas de l'argot que utilitzen els dos lladres, o en com es transmeten l'odi i els prejudicis mitjançant les converses que es van succeint entre els diferents personatges.

Com que la pel·lícula està construïda a partir de moltes històries entrelaçades, els fosos a negre funcionen com un codi de separació que ens permet diferenciar i alhora relacionar-les entre si. També s'usen codis de significat metafòric com ara la neu i el foc.

ANÀLISI DE LA INTERPRETACIÓ: ELS TEMES I LA SEVA MANERA D'EXPLICAR-LOS.

Crash planteja vuit històries paral·leles i relacionades entre si. Es tracta d'una interessant manera de presentar les moltes cares d'una coralitat complexa -el racisme als Estats Units- a partir de parelles de personatges que interpreten una determinada situació o punt de vista d'aquella coralitat perquè en formen part i perquè la construeixen amb els seus actes.

El tema central, a part del racisme i dels prejudicis socials, és la metàfora que es llança a l'espectador i que el convida a plantejar-se que no hi ha ningú totalment bo, ni ningú absolutament dolent. Ho fa mostrant les diverses reaccions que podem tenir qualsevol de nosaltres. Actuem i reaccionem de maneres diferents segons quins siguin els nostres prejudicis, la nostra cultura, les nostres pors, la nostra escala de valors.

Una de les històries tracta molt de prop el tema de les armes, un tema molt significatiu dins de la cultura dels Estats Units. Crida l'atenció el tracte que el director i guionista fa sobre el tema. Malgrat que deixa un espai a l'espectador per a la reflexió, el mostra com un gran error d'aquella societat ja que facilita que persones que viuen amb por arribin a prendre's la justícia per la seva mà i converteixen una simple baralla personal en un assassinat.

Un altre tema important és el de la divisió entre una societat decadent -de rics- i una societat emergent -de pobres- i les relacions que s'estableixen entre ells. La parella de lladres comencen el tema explicant el seu sentiment d'indignació en sentir-se discriminats per blancs i rics, mentre fan ús del tòpic que els molesta. Robant als rics –el matrimoni del fiscal del districte- demostren que en el fons assumeixen que la realitat és aquesta, que no poden fer res per

canviar-la i, resignats, fan ús del tòpic, roben. En “respondre segons el tòpic”, li donen la raó i cauen en el seu error.

El cas contrari és el del director de televisió i la seva dona que semblen pagar les conseqüències dels actes dels altres. Són víctimes d'un abús de poder per part del policia racista que enrabiada per la situació del seu pare malalt, es descarrega vexant la parella. En aquest cas, la parella sembla sortir del seu món de riquesa per plantar-se en una realitat més real de la qual tampoc es lliuren.

El tema de les relacions pares i fills està també molt present: apareix en 5 de les 8 històries. A la majoria es destaca el fet que els fills cuiden i guien a uns pares desbordats per una realitat que ells no arriben a entendre. El contrast el posa el personatge del manyà hispà que amb la seva experiència protegeix a la seva filla.

PANTALLA ACTIVITATS

Objectius

- Identificar i descriure els comportaments i les actituds assertives, passives i agressives mitjançant l'anàlisi crítica d'imatges de la pel·lícula.
- Prendre consciència que les decisions morals es troben en tots els actes de la vida i que les seves conseqüències poden ser imprevisibles, a través del comentari crític de fragments de la pel·lícula i l'anàlisi de les actituds de diversos personatges.
- Treure conclusions personals sobre les tres actituds treballades (assertivitat, passivitat i agressivitat) per avançar en el procés de construcció de la teva pròpia ciutadania.
- Analitzar el muntatge altern, el salt enrere, angulacions i planificacions mitjançant la identificació en seqüències concretes del film per comprendre'n millor el contingut i fomentar-ne l'expressió.

Continguts

Conceptuals	Procedimentals	Actitudinals
Empatia Assertivitat Passivitat Agressivitat Relacions personals Decisions morals Llenguatge fílmic	<ul style="list-style-type: none"> - Identificació de les diferents històries (línies argumentals) que construeixen el film. - Identificació i anàlisi de comportaments i actituds de violència, passivitat i assertivitat que mostra el film. - Identificació de les decisions morals que prenen els diferents personatges en funció del perfil o rol moral que representen. - Anàlisi del llenguatge fílmic de la pel·lícula. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rebuig de les actituds que vulnereu els drets humans en els diferents contextos que mostra el film tot relacionant-los amb la nostra realitat. - Presa de consciència dels estereotips que apareixen al film. - Valoració de les causes i les conseqüències de les decisions morals que mostra el film.

	- Aportació individual a partir de la comparació de l'argument del film (situacions argumentals i respostes dels personatges) amb els aprenentatges assolits amb l'activitat "El Baròmetre de la Ciutadania".	
--	---	--

1. Identifica les 8 línies argumentals que construeixen el film i els personatges que les expliquen.
2. Identifica les relacions existents entre les 8 línies argumentals que construeixen el film i els personatges que les enllacen.
3. Relaciona cadascuna de les tres actituds que hem treballat (Assertivitat-Passivitat-Agressivitat) amb el personatge del film que, segons el teu parer, millor les representa. Tria un personatge per cada actitud i justifica la teva resposta amb referències concretes del film: escenes, diàlegs, actituds, silencis, música...
4. La majoria dels personatges del film pateixen, amb major o menor mesura i de manera temporal o bé definitiva, una transformació personal provocada pel desenvolupament de la història. Escull dos d'aquests personatges, els que segons el teu parer representin millor aquests canvis o que pateixin canvis molt significatius, i analitza'n la seva evolució al llarg del film fixant-te en quin és l'agent que provoca el canvi: relació amb un altra persona, fet que viu, context en el que es mou la seva història...).
5. Escribeu un mínim de cinc frases representatives de la seva evolució.

Taula (d'ús opcional) per endreçar la resposta a les activitats 4 i 5.

Personatge	Agent que provoca el canvi	Frases més representatives

6. A la presentació d'objectius d'aquesta feina d'anàlisi has pogut llegir que "(...) les decisions morals es troben en tots els actes de la vida i (...) les seves conseqüències poden ser imprevisibles". Hi estàs d'acord?. Justifica la teva resposta.

7. Creus que el visionat de *Crash* és una bona tria per treballar, amb imatges, els continguts conceptuals de la unitat. Justifica la teva resposta.
8. Coneixes alguna altra pel·lícula que tracti les relacions personals d'una manera semblant a com ho fa *Crash*? Quina? Explica-ho una mica.
9. Què t'ha semblat la pel·lícula? Explica'n el perquè.
10. Què t'ha semblat l'anàlisi que hem fet? Explica'n el perquè.
11. Creus que la feina feta facilita l'assoliment dels objectius que proposa la unitat? Explica'n el perquè.
12. Explica quin aprenentatge has assolit amb tot plegat: pel·lícula, baròmetre, activitats...
13. Quina icona descriu millor les teves sensacions ara que has acabat la primera unitat de la matèria? Explica'n el perquè.

